

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lukiokoulutuksen lähivuosien kehittämisenäkymiä

Opetusneuvos, yksikön päällikkö Petri Lehikoinen
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö -yksikkö

Lukiokoulutusta kehittäessämme olemme tärkeällä ja arvokkaalla asialla...

- ”Sivistys on yhteiskunnan turva, demokratian tukipilari ja uusiutumisen voimavara.”
 - Olli-Pekka Heinonen
pääjohtaja, International Baccalaureate Organisation,
Blogi 10.1.2024

Levollisen kehittämisen aikaa

- Lukiokoulutuksen tekoälyhankkeita
- Tekoälyverkostoja ja yhteistyötä
- Tukea, koulutuksia

Tekoälyn käytön näkymiä lukio-koulutuksessa

- Perusteiden mukaiset Lops:t
- Laadukas oppiminen
- Hyvinvointi ja osallisuus
- Kehittyvä toimintakulttuuri
- Saavutettava lukiokoulutus

Lops-tuotekehittely ja laatu-strategian toimeenpano

- Englanninkielinen yo-tutkinto
- Lukiodiplomien kehittäminen
- Oppimisen tuen uudistus
- Selvitys liikunnanopetuksen oppimäärän jakamisesta viikoittaiseksi
- Pienten lukioiden lisän muuttaminen

Hallitus-ohjelma-kirjaukset

- Lops:ien käyttöönotto edennyt hyvin, mutta lukioiden välillä eroja
- Laaja-alainen osaaminen, integraatio-opintojaksot, arviointikulttuuri

Karvin lukiouudistus-arvioinnit ja OPH:n Lops-analyysi

#LOPS2021

2027 – 2030

- Syventävä vaihe
- Hiotaan hyviä käytäntöjä ja nautitaan laadukkaasta lukiosta

2024 – 2027

- Tuotekehittelyvaihe
- Uusien Lops-perusteiden kaikki mahdollisuudet käyttöön
- Lukiodiplomien kehittäminen

2021 – 2024

- Sisäänajovaihe
- Uudet rakenteet, uusien sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen sisäistäminen

Tukena lukioiden kehittämistyölle lukiokoulutuksen laatustrategia (11/2022)

- Osa valtakunnallista ja paikallista informaatio-ohjausta ja tiedolla johtamista
- Määrittää **lukiokoulutuksen laadunhallinnalle sekä sen johtamiselle valtakunnalliset ja yhdensuuntaiset periaatteet**
- Tavoitteena on **vahvistaa lukiokoulutuksen korkeaa laatua ja tasalaatuisuutta sekä ohjata koulutuksen järjestäjiä jatkuvaan laadunhallintaan ja toiminnan kehittämiseen**
- Toimeenpanosta ja **toteutuksen tavoista vastaa koulutuksen järjestäjä**
 - Pitkäjänteisen laadun kehittämisen **työväline koulutuksen järjestäjille ja henkilöstölle**
- Opetushallitus on myöntänyt Laatu- ja saavutettavuusohjelman toteutukseen valtionavustuksia yhteensä **13,1 miljoonaa euroa** vuosille 2021–2024

Lukiokoulutuksen laatuhankkeet

Tuloksia ja tuotoksia:

- Opetushallitus julkaissut esimerkkejä laatuhankkeissa kehitetyistä käytänteistä ja materiaaleista: <https://opetushallitus.mobiezone.fi/zine/10/>
- Hankkeita ja tuloksia esiteltiin Lukioiden laatuseminaarissa 10/2023. Esitykset löytyvät OPH:n LUKE-sivuilta: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/luke-lukioiden-kehittamisverkosto>
- Hankkeet julkaisevat materiaaleja Avointen oppimateriaalien kirjastossa: <https://aoe.fi/>

Opinto-ohjauksen kehittämishankkeet

Tuloksia ja tuotoksia:

- Opetushallitus julkaissut esimerkkejä hankkeissa kehitetyistä käytänteistä ja materiaaleista:
<https://opetushallitus.mobiezone.fi/zine/12/>
- Hankkeita ja tuloksia esiteltä kahdessa LUKE-seminaarissa (11/2022 ja 10/2023). Esitykset löytyvät OPH:n LUKE-sivuilta:
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/luke-lukioiden-kehittamisverkosto>
- Hankkeet ovat julkaisseet materiaaleja Avointen oppimateriaalien kirjastossa:
<https://aoe.fi/>

UKIOUUDISTUS (2017)

vetovoima
yleissivistävä
jatko-opinnot,
sujuva siirtyminen,
kk-yhteistyö
laatu
oppimistulokset
yksilölliset,
joustavat opinto-
polut
ohjaus & tuki
oppiminerajat
yllittävät opinnot

OPPIVELVOLLISUUDEN
LAAJENTAMINEN
(2021)

2009
opistolaki

2013
oppilas- ja
opiskelija-
huoltolaki

2018

YKIO-UKIO

laki
ylioppilas-
tutkinnosta

2019

Karvin lukio uudistus-
arviointi (LUKA)
2021-2024 →

LOPS-uudistus (2021)

- laaja-alaisuus
- opinto-ohjaus
- tuki
- ympäröivä maailma:
korkeakoulu, kansainväli-
syyt, työelämä, yrittäjyys

HYVINVOINTI?

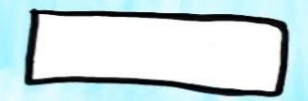
opiskelijavalinta-
uudistus 2020

Arviointikohteet:

1. Lukion opetussuunnitelman perusteiden toimeenpano
2. Yleissivistyksen vahvistaminen ja opetuksen uudistaminen
3. Opintojen sujuvoittaminen kohti jatko-opintoja, työelämää ja kv-osaamista
4. Erityisopetuksen ja oppimisen tuen vahvistaminen
5. Opiskelijoiden hyvinvointi
6. Ylioppilastutkintoon liittyvien tavoitteiden toteutuminen

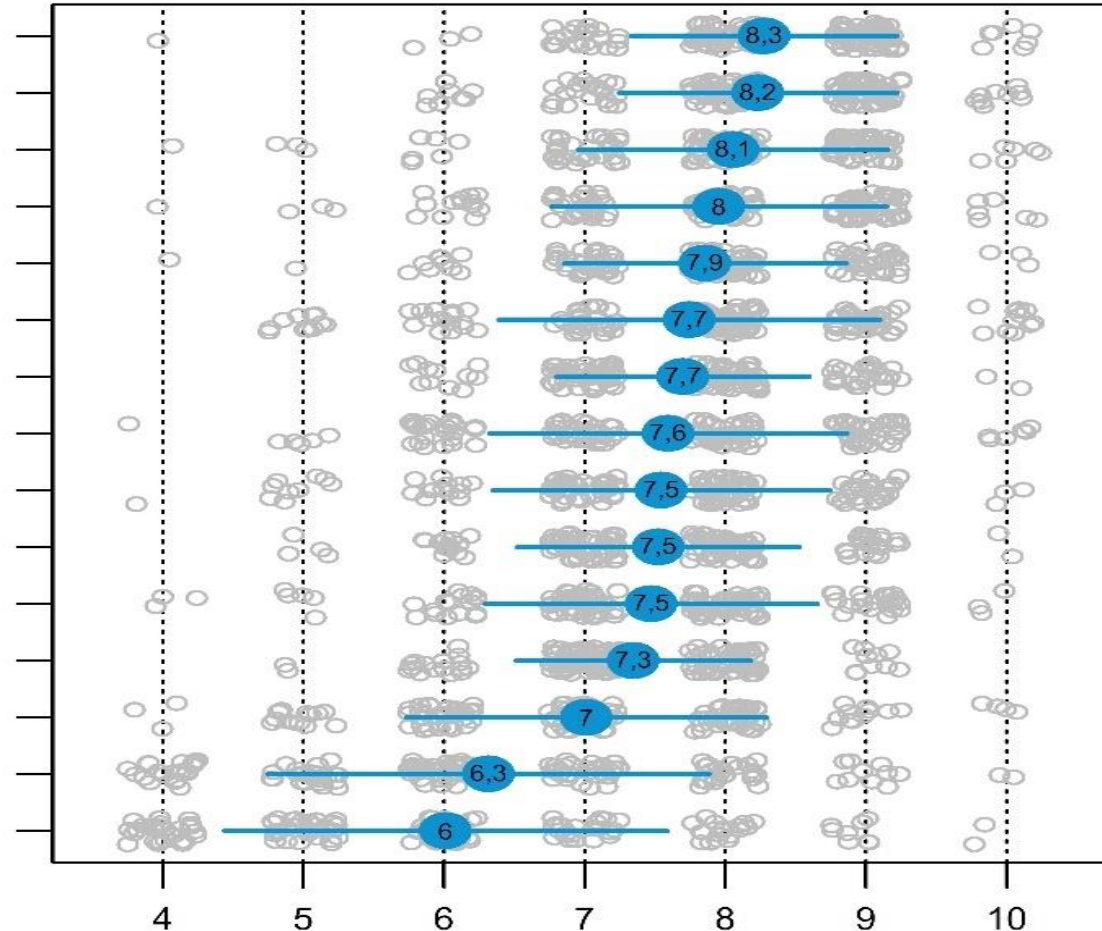
nuoret,
aikuiset...

KORKEA- KOULU

Lukioiden arviot uudistuksen eri osa-alueiden toteutumisesta kouluarvosanoin (4 –10)

- Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen
- Muun tuen järjestäminen
- Opiskelijahuollon järjestäminen
- Erytisopetuksen järjestäminen
- Koko oppilaitos ohjaa -ajattelu
- Kansainvälisyysosaamisen kehittäminen
- Toimintakulttuurin uudistaminen
- Yhteistyö lukioiden kanssa
- Yhteistyö korkeakoulujen kanssa
- Oppiaineiden ja opettajien välinen yhteistyö
- Opintojen uusien rakenteiden kehittäminen
- Laaja-alaisen osaamisen vahvistaminen
- Yhteistyö työelämän kanssa
- Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa
- Yhteistyö vapaan sivistystyön kanssa

Miten lukioiden paikalliset opetussuunnitelmat on laadittu valtakunnallisten perusteiden pohjalta?

OPH:n Lops-analyysin kertomaa

- Osassa paikallisia opetussuunnitelmia huomioitu erinomaisesti
 - laaja-alainen osaaminen,
 - oppiaineiden yhteisten opintojaksojen rakentaminen,
 - toimintakulttuurin ja arviointikulttuurin kehittäminen sekä
 - opiskelijan hyvinvoinnin ja oppimisen tukeminen
- Osassa lukioista uusien Lops-perusteiden mahdollisuuksia ei ole vielä täysin hyödynnetty
 - laaja-alainen osaaminen on sivuutettu kokonaan tai tyydytty mainitsemaan pelkästään otsikkotasolla
 - ei vielä aiempaa laajempia tai eri oppiaineiden yhteisiä opintojaksoja tai mainintoja arviointikulttuurin kehittämisestä

Laatu perustuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen toimintaan, joka kiteytyy paikallisissa opetussuunnitelmissa. Uudet ops:t käytössä kaikilla vuosiluokilla. Nyt sopiva hetki ops-lupausten tarkastelulle ja lukion kehittämiselle vielä vähän paremmaksi (➡ lite bättre).

Hallitusohjelmakirjausten eteneminen

- **Englanninkielinen yo-tutkinto**
 - Olisi yhdenmukainen suomen- ja ruotsinkielisen tutkinnon kanssa.
 - Tutkinnon suorittamisen edellytyksenä olisi englanninkielisen lukion oppimäärän suorittaminen.
 - Koulutuksen järjestäjän oikeudesta englanninkieliseen lukio-opetukseen määrättäisiin lukiokoulutuksen järjestämisluvassa.
 - Koulutus olisi tarkoitettu opiskelijoille, joiden kielitaito ei olisi riittävä lukio-opintoihin kansalliskielillä, mutta jotka pystyisivät opiskelemaan lukiossa englannin kielellä.
 - Tiina Tähkä kertoo asiasta enemmän.
- **Lukiodiplomien kehittäminen**
 - Esillä ajatus valmistella diplomit suoraan osaksi yo –tutkintoa. Nykyiset kuvataiteen, musiikin ja liikunnan diplomit muuttuisivat yo-tutkinnon koesuorituksiksi.
 - ”Lukiodiplomikoe” perustuisi opetussuunnitelman perusteiden valtakunnallisiin opintoihin.
 - Muita lukiodiplomeja kehitetään Opetushallituksessa erikseen entiseltä perustalta.
- **Selvitys liikunnanopetuksen oppimäärän jakamisesta viikoittaiseksi**
 - Opetushallitus laatii kevään aikana alustavaa selvitystä asiasta, mukana mm. Pro Lukio, Suurten lukioiden verkosto ja Lähilukioyhdistys.
- **Pienten lukioiden lisän muuttaminen**
 - Kyösti Värri kertoo tästä seuraavassa esityksessä.
- **Oppimisen tuki**
 - Tavoitteena on selkeyttää oppimisen tukea ja yhtenäistää oppimisen tuen ketju varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
 - Säädetään lukiolaisten oikeudesta tukiopetukseen. Näin varmistetaan riittävä tuki lukio- opinnoissa etenemiseen jokaiselle opiskelijalle.

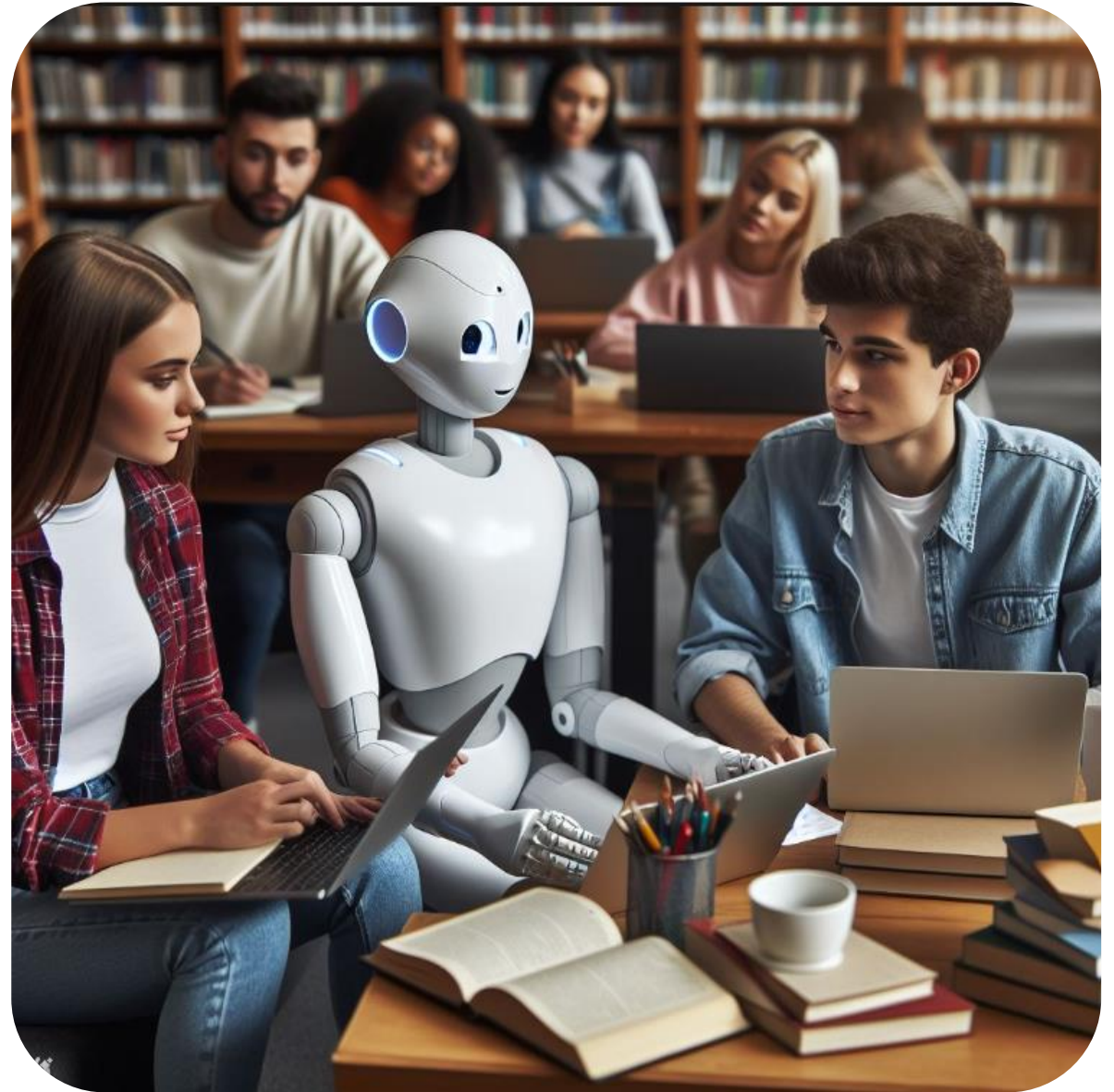
OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tekoälyn käytön näkymiä lukiokoulutuksessa

Lähde: opetusneuvos Kimmo Koskinen

Lukiokoulutuksen tekoälyhankkeita

Innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittäminen

Valtionavustushaku 2023

Yhtenä painopisteenä:

Modernien teknologioiden hyödyntäminen

- Hyödynnetään oppimisanalytiikkaa tai tekoälyä opintojen etenemisen seurannassa ja tuen yksilöllisessä kohdentamisessa.
- Edistetään tekoälyn lukutaitoa ja tekoälyyn pohjautuvien teknologioiden käyttöä oppimisessa.
- Käytetään avointa dataa ja erilaisia ohjelmointiympäristöjä osana opiskelua.

MYÖNTEISET PÄÄTÖKSET (17)

Hakija	Hanke
Espoon kaupunki	Pelillistämistä lukioon
Helsingin Yliopisto	HY harjoittelukoulujen Hyvin toimiva lukio II
Helsingin kaupunki	LOOK II -Lukio-opiskelijoiden oppimisympäristöjen ...
Itä-Suomen yliopisto	FClab.lukio III
Kangasalan Kaupunki	Työelämätaiteinen lukiolainen
Kokkolan kaupunki	Teknologiaa ja tekoälyä luovasti
Korsholms kommun	Ett mångkompetent experiment
Koulutuskuntayhtymä Tavastia	Etää ja hybridiä Tavastian lukioissa - EHYT
Kuhmoisten kunta	TELMO: Tekoäly laaja-alaisen ja monialaisen oppimi...
Lahden kaupunki	AIHackEd
Lappeenrannan kaupunki	OppiA Innovatiivisesti
Lempäälän kunta	Oppimisen iloa ja älyä
Mikkelin kaupunki	Airut – tekoäly uudistavan pedagogiikan tukena
Oriveden kaupunki	Monitieteinen ja digitaalinen lukio
Savonlinnan kaupunki	ChatSLN - Älyä opiskeluun!
Tampereen kaupunki	Lukiokoulutus kohti metaversumia
Vörå kommun	Vidareutveckling av digitala lärstigen och kvalitetshö...

Hankkeessa kehitetään ja testataan toimintatapoja, joiden avulla hyödynnetään tekoälyä lukio-opintojen **etenemisen seurannassa ja tuen yksilöllisessä kohdentamisessa**. Hankkeessa vahvistetaan opettajien ja opiskelijoiden tekoäly-osaamista käytännössä sekä tuotetaan ja levitetään **uusia pedagogisia ratkaisuja** ja **tekoälytyökaluja** opettajien ja opiskelijoiden välillä. Hanke edistää

Tekoälyä lähestytään sekä **oppimisen työkaluna** että ilmiönä, jonka ymmärtäminen on tärkeä osa lukiokoulutuksen tuottamaa yleissivistystä. **Ilmiön syvällinen ymmärtäminen** auttaa opiskelijaa tunnistamaan **tekoälyn mahdollisuudet ja rajat** oman

OPH:n innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämishankkeiden valtionavustushaku 2024 keväällä

teettisyydestä tehdään oma selvityksensä.

Kehitämme tekoälyä **analysoimaan oppimisesta**, kuten myös tekoälyn ja opiskelijan välisestä keskustelusta, **saatua dataa** opiskelijan ja opettajan hyödyksi.

Hankkeissa hyödyntävien oppimisympäristöjen **eri oppiaineisiin**, erityisesti luonnontieteisiin, **opintokokonaisuuksia**, joissa harjoitellaan käsittelemään **avointa dataa** ja **analysoimaan** saatuja tuloksia

Tekoäly- verkostoja ja yhteistyötä

Lukiohankkeiden verkosto

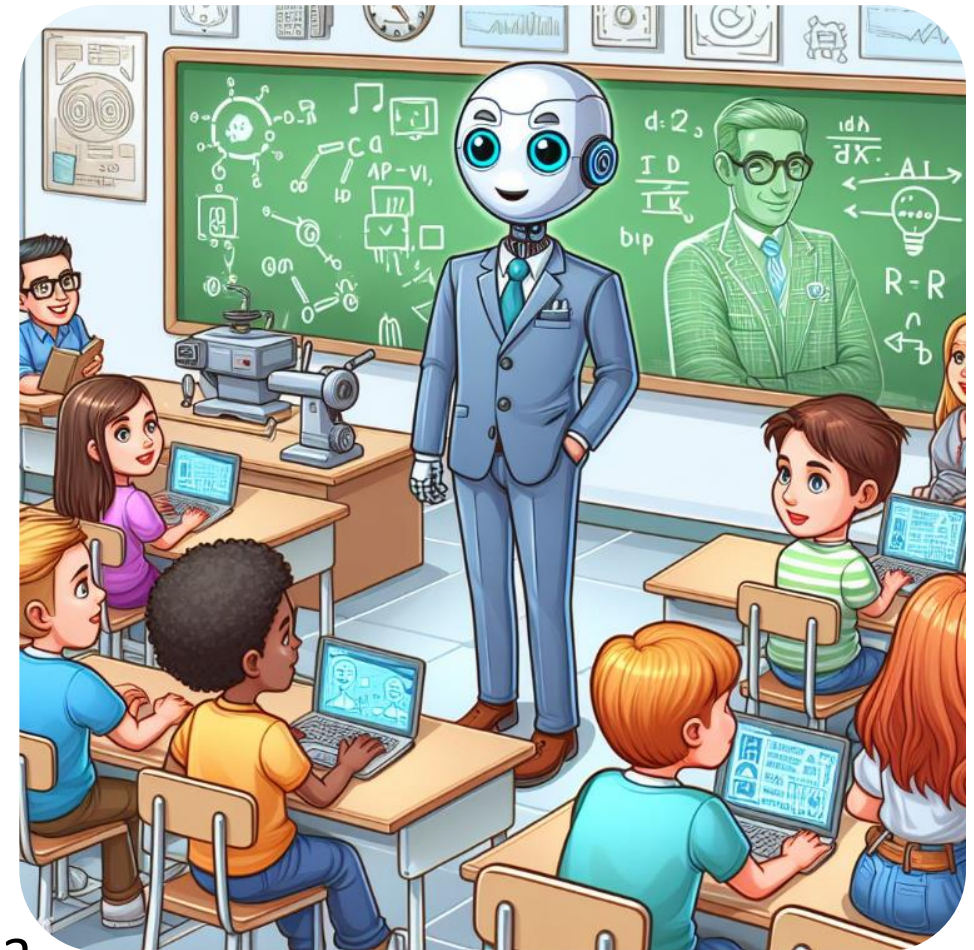
- Mikkelin kaupungin (Otavian) **Airut - tekoäly lukiossa** -hanke kokoaa yhteistyössä OPH:n kanssa lukion tekoälyhankkeita yhteistyöverkostoksi
- Luvassa julkaisuja, uutiskirje, semi- ja webinaareja, julkaisuja ja verkkotapaamisia:
 - Onko tekoäly vieras? Uunituore opettajille suunnattu ensiaskelten opas: bit.ly/TOT-opas
 - Tekoäly erilaisen oppijan tukena -webinaari [tallenne](#)
- Hankeverkoston ([liittymislomake](#)).

LUKE-verkosto

- toiminnan painopisteitä 2023–2024

1. Oppimisen tuki ja erityisopetus
 2. Laadunhallinta
 3. Hyvinvointi, jaksaminen ja osallisuus
 4. Opinto-ohjaus
 5. **Tekoälyn käyttö opetuksessa**
 6. Lukiodiplomien kehittäminen
 7. Maahanmuuttotaustaisten opiskelunvalmiuksien tukeminen (mm. TUVA:n yhteydessä).
- Näitä teemoja tullaan käsittelemään alueellisissa LUKE-tapahtumissa sekä mm. valtakunnallisessa LUKE-seminaarissa 17.5. ja tulevissa julkaisuissa.

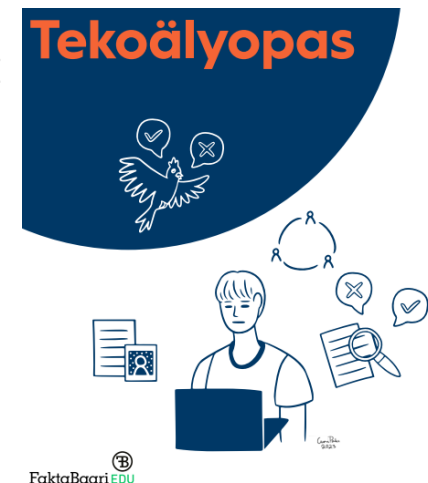

Mitä muuta tukea saatavilla?

Koulutusta, materiaaleja, oppaita ...

- Opetushallituksen järjestämät tilaisuudet:
 - ITK-keskiviikko 17.4.2024 (ITK-konferenssia edeltävä päivä), Aulanko
 - LUKE-verkoston seminaari 17.5.2024, Paasitorni, Helsinki
 - Digioppimisen areena 2.-3.12.2024
- Muuta hyödyllistä:
 - Matleena Laakson kattava kokoelma Tekoäly opetuksessa -linkit: <https://padlet.com/matlaakso/ai>
 - FB-ryhmä [TOT Tekoäly oppimisen tukena](#)
 - Faktabaari, mm. [Tekoälyopas](#)

Conclusion

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

#LOPS2021

*Tehdään yhdessä hyvää
lukiokoulutukselle ja
jatketaan kehittämistyötä
levollisin mielin!*

Kiitos.

petri.lehikoinen@oph.fi

[@petrilehikoine2](https://www.instagram.com/petrilehikoine2)

www.oph.fi

